

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 11.12.2007
COM(2007) 798 final

**COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**„Statele membre și regiunile pun în aplicare Strategia de la Lisabona
pentru creștere și locuri de muncă, prin intermediul politicii de coeziune a UE, 2007-
2013”**

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

„Statele membre și regiunile pun în aplicare Strategia de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă, prin intermediul politicii de coeziune a UE, 2007- 2013”

1. INTRODUCERE

Prezenta comunicare propune o perspectivă inițială de ansamblu a rezultatelor negocierilor privind noile generații de strategii și programe în domeniul politicii de coeziune pentru perioada 2007-2013¹. Astfel, aceasta face parte din pachetul Lisabona și oferă o evaluare detaliată a progresului înregistrat corespunzător fiecărui sector politic, pentru primii trei ani ai Strategiei revizuite de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă adoptată în 2005. În special, comunicarea arată modul în care Strategia revizuită de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă a ocupat o poziție centrală în cadrul strategiilor și programelor din domeniul politicii de coeziune. În plus, având în vedere Consiliul European din primăvara anului 2008, comunicarea analizează, de asemenea, rolul potențial al programelor din domeniul politicii de coeziune în continuarea Strategiei de la Lisabona în următorul ciclu de trei ani.

2. POLITICA DE COEZIUNE – ÎN CENTRUL PROCESULUI DE LA LISABONA

Politica de coeziune europeană a devenit una dintre principalele politici comunitare pentru îndeplinirea agendei privind creșterea și locurile de muncă a Uniunii, odată cu reforma propusă de Comisie în 2004 și aprobată de Parlament și de statele membre în 2006. Păstrând principiile tradiționale ale politicii de coeziune², reforma a introdus o serie de noi elemente, ca recunoaștere a nevoii de a orienta în continuare resursele limitate disponibile în sensul promovării creșterii durabile, a competitivității și a ocupării forței de muncă, și anume:

- Pentru prima dată, politica a adoptat o orientare strategică mai explicită și mai transparentă care funcționează cu ajutorul unui cadru denumit Orientări strategice comunitare (OSC) în domeniul coeziunii, adoptat de Consiliu la 6 octombrie 2006³ și conform cu Orientările integrate de la Lisabona⁴. Acest cadru sprijină statele membre și regiunile să se concentreze asupra acelor zone de investiții care contribuie la realizarea programelor naționale de reformă (PNR) și ia în considerare în același timp contextul național și

¹ Datele se bazează pe informațiile cele mai recente privind noile programe, înregistrate de statele membre începând din 27 noiembrie 2007.

² Capitolul IV din Regulamentul 1083/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 indică principiile de intervenție din domeniul politicii de coeziune a UE (complementaritate, coerență, coordonare, conformitate, programare, parteneriat, nivelul teritorial al punerii în aplicare, intervenția proporțională, gestionarea partajată, aditionalitate, egalitatea între bărbați și femei și nediscriminare, precum și dezvoltarea durabilă).

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm

⁴ http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/integrated_guidelines_en.pdf.

regional. Cadrul păstrează aceleași trei priorități care se situează în centrul strategiei pentru creștere și locuri de muncă, și anume:

- transformarea Europei și a regiunilor sale într-un loc mai atractiv pentru a investi și pentru a lucra;
 - încurajarea inovării, a spiritului antreprenorial și a dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere;
 - sporirea și îmbunătățirea locurilor de muncă.
- Statelor membre li se solicită „să repartizeze” cea mai mare parte din alocațiile lor financiare pentru investițiile care dețin potențial pentru a contribui în mod semnificativ la îndeplinirea obiectivelor de la Lisabona⁵. Consiliul European din decembrie 2005 a identificat intervențiile respective ca fiind acelea care pot să genereze impactul cel mai important.

În timp ce dispozițiile privind repartizarea alocațiilor sunt obligatorii pentru UE-15, Comisia a încurajat toate statele membre și regiunile să-și concentreze cheltuielile asupra intervențiilor care pot contribui la susținerea reformelor structurale prevăzute în PNR. Metoda de repartizare a alocațiilor oferă un etalon care va contribui la monitorizarea progresului pentru a garanta că programele se concentrează în continuare pe investițiile care favorizează creșterea și crearea de locuri de muncă în perioada 2007-2013.

- Raporturile dintre gestionarea PNR și programele în materie de politică de coeziune au fost consolidate prin stabilirea unor noi mecanisme de raportare, introduse atât în cadrul Strategiei de la Lisabona, cât și al politicii de coeziune. Aceste proceduri paralele presupun o raportare frecventă privind contribuția politicii de coeziune la realizarea creșterii și la crearea de locuri de muncă și permit o verificare încrucișată între două domenii politice în vederea asigurării coerenței. Anul acesta, statele membre au elaborat pentru prima dată o secțiune privind rolul politicii de coeziune în rapoartele lor privind punerea în aplicare a Strategiei de la Lisabona, ceea ce de aici înainte va deveni o practică curentă.
- În cadrul politicii de coeziune, este necesar ca statele membre să raporteze anual cu privire la investițiile prevăzute care sunt susținute de fiecare program operațional în parte. În plus, în 2009 și 2012, fiecare țară va prezenta un raport strategic care va include informații privind contribuția politicii de coeziune la agenda de la Lisabona. Prezentarea acestor rapoarte va fi urmată, în 2010 și 2013, de un raport al Comisiei care va sintetiza contribuțiile naționale și va analiza oportunitatea și necesitatea de a adapta programele la noile provocări.
- Reforma politicii de coeziune a permis o descentralizare sporită a responsabilităților către partenerii locali și regionali. Prin reunirea cunoștințelor, expertizei și resurselor locale și regionale, precum și prin conceperea unor strategii locale și regionale integrate și specifice, politica de coeziune se poate concentra mai bine asupra investițiilor care dețin cel mai ridicat impact asupra creșterii și locurilor de muncă. La rândul său, descentralizarea poate contribui la îmbunătățirea guvernanței la toate nivelele, prin sporirea pe teren a responsabilității și a adeziunii față de Strategia de la Lisabona.

⁵ Articolul 9 alineatul (3) și anexa IV la Regulamentul (CE) 1083/2006 al Consiliului, (JO L 210/25 din 31.7.2006).

Îndeplinirea Strategiei de la Lisabona necesită depunerea de eforturi continue și comune, precum și angajarea politică a instituțiilor europene, a statelor membre și a regiunilor. Pe parcursul anului 2007, statele membre și Comisia au conlucrat îndeaproape pentru a pregăti strategiile naționale și regionale în vederea sprijinirii priorităților de investiții identificate în PNR și a recomandărilor specifice pentru fiecare țară în parte adoptate de Consiliu⁶. În același timp, ținând seama de faptul că situația inițială este diferită în țările și regiunile Europei, îndeplinirea obiectivelor de la Lisabona trebuie să ia în considerare contextele și provocările specifice. În prezent, aceste strategii sunt în curs în toate cele 27 de state membre, dar munca efectivă abia începe pentru a asigura că, prin intermediul programelor, se depun eforturi sporite pe teren în favoarea creșterii și a locurilor de muncă. Va fi foarte important ca acest efort să fie menținut *pe parcursul întregii* perioade 2007-2013 și ca resursele să nu fie direcționate către domenii cu o prioritate mai scăzută.

3. CARACTERISTICI PRINCIPALE ALE PROGRAMELOR ÎN DOMENIUL POLITICII DE COEZIUNE PENTRU PERIOADA 2007-2013

3.1. Asigurarea coerenței cu programele naționale de reformă

În cursul negocierilor cu majoritatea statelor membre, s-a înregistrat un grad ridicat de cooperare între, pe de o parte, persoanele responsabile de coordonarea punerii în aplicare a PNR și, pe de altă parte, responsabilii de pregătirea strategiilor (cadrele strategice naționale de referință - CSNR) și programelor din domeniul politicii de coeziune. Un număr semnificativ de CSNR include o descriere a modalității de organizare a acestei cooperări, ceea ce este un nou factor de o importanță ridicată, având în vedere că numai în câteva țări aceleași ministere sunt responsabile de ambele procese politice. În unele țări, autoritățile au decis că o coordonare eficientă necesită schimbări administrative. Cu toate acestea, statele membre trebuie să depună mai multe eforturi în materie de coordonare atunci când cooperarea nu este încă în întregime eficientă.

3.2. Concentrarea asupra priorităților de la Lisabona

Bugetul total disponibil aferent perioadei 2007-2013 pentru politica europeană de coeziune se ridică la 347 de miliarde de euro (la prețurile curente). La acesta se va adăuga cofinanțarea națională publică și privată în valoare de aproximativ 160 de miliarde de euro, ceea ce înseamnă că, luând în considerare contribuția resurselor naționale publice și private, programele în domeniul politicii de coeziune vor mobiliza anual peste 70 de miliarde de euro în perioada 2007-2013.

⁶ Concluziile Consiliului European din primăvara anului 2007.

Strategiile elaborate de statele membre pentru perioada de programare 2007-2013 indică faptul că o schimbare clară de orientare este în curs, în favoarea priorităților-cheie de la Lisabona. În conformitate cu dispozițiile privind repartizarea alocațiilor, statele membre ale UE-15 au obligația de a investi cea mai mare parte din alocațiile lor financiare⁷, și anume 60% din fondurile destinate regiunilor aferente obiectivului de „convergență” și 75% din fondurile destinate regiunilor aferente obiectivului „competitivitate regională și ocuparea forței de muncă”, în categorii care prezintă o importanță deosebită pentru investițiile care favorizează creșterea și crearea de locuri de muncă. În ceea ce privește țările UE-12, obiectivele sunt opționale, dar toate noile state membre au adoptat metoda de repartizare a alocațiilor, deși la nivele diferite.

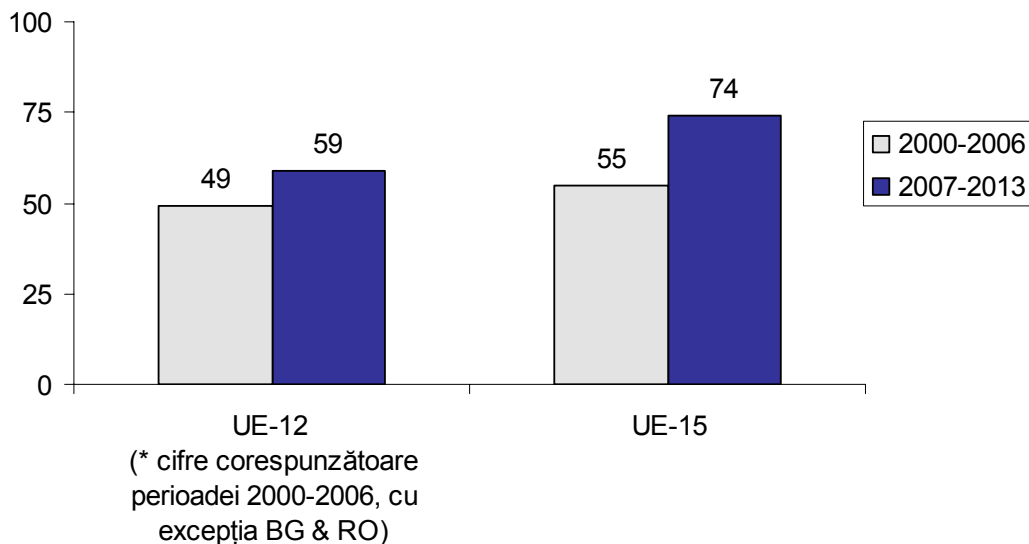
În ansamblu, rezultatele au fost încurajatoare. În regiunile mai puțin dezvoltate din UE-27 din cadrul **obiectivului „convergență”**, cărora le revine în total peste 80% din resursele corespunzătoare politicii de coeziune, **65% din fonduri** urmează să fie investite în obiectivele de la Lisabona. Aceasta înseamnă o **creștere cu 11 puncte procentuale** față de perioada de programare anterioară. Regiunile care dețin programe din cadrul **obiectivului „competitivitate regională și ocuparea forței de muncă”**, care beneficiază de 16% din resursele corespunzătoare politicii de coeziune și care, în mod tradițional, au fost nevoite să-și concentreze alocațiile mai limitate către investiții cu un grad mai ridicat de productivitate, planifică continuarea investirii unei proporții semnificative din fonduri, și anume **82% din totalul pentru perioada 2007-2013**, în prioritățile de la Lisabona.

În mod normal, circumstanțele determină existența unor diferențe între UE-15 și UE-12. Pentru statele membre ale UE-15, pentru care repartizarea alocațiilor este obligatorie, cifrele aferente, astfel cum este de așteptat, sunt cu puțin mai ridicate - **74% pentru obiectivul „convergență”** și, respectiv, **83% pentru obiectivul „competitivitate regională și ocuparea forței de muncă”**. Aceste procente însă variază semnificativ atât de la un stat membru la altul, cât și la nivelul diferitelor regiuni.

În cazul statelor membre ale UE-12 (pentru care dispozițiile privind repartizarea alocațiilor nu sunt obligatorii), cifra este de aproximativ **59%** pentru obiectivul „convergență”, aceeași cifră înregistrându-se pentru numărul foarte restrâns de programe în aceste state membre din cadrul obiectivului „competitivitate regională și ocuparea forței de muncă”.

⁷ Articolul 9 alineatul (3) și anexa IV la Regulamentul (CE) 1083/2006 al Consiliului, (JO L 210/25 din 31.7.2006).

**Nivelul de repartizare a alocațiilor pentru regiunile de „convergență”
din UE-12* și din UE-15
Comparație 2000-2006 / 2007-2013
(în % din totalul fondurilor)**

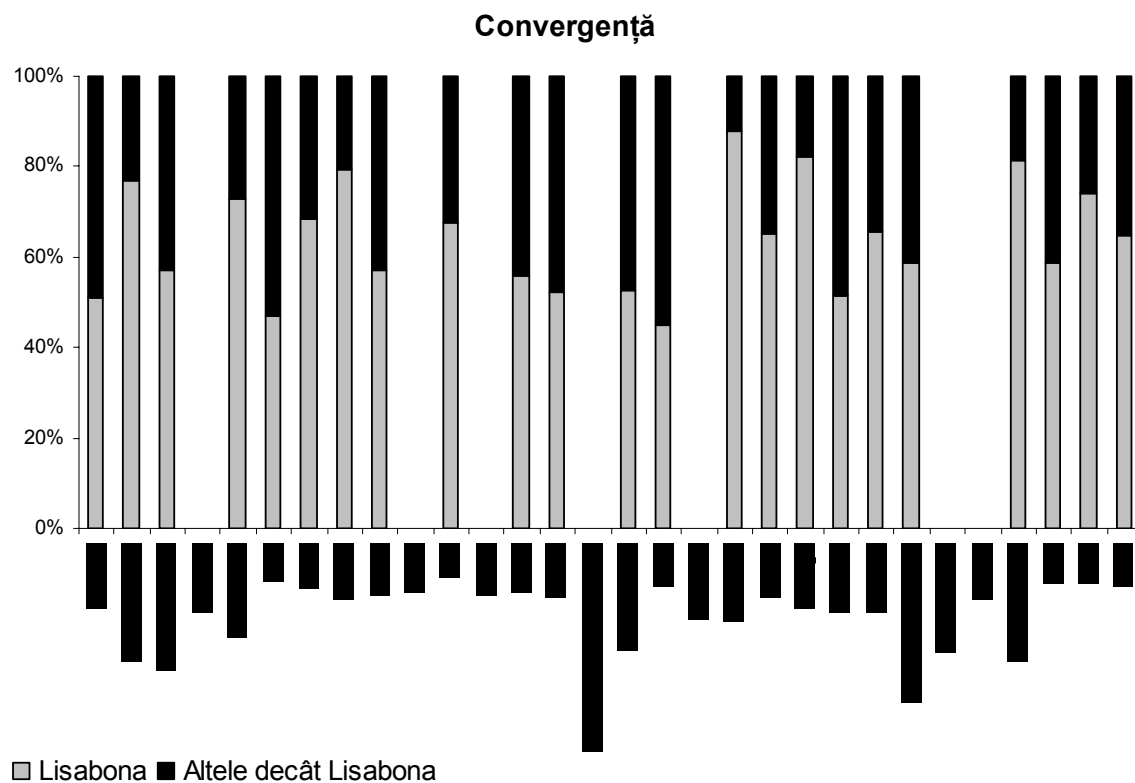

După cum se indică, cifrele corespunzătoare fiecărui stat membru în parte au tendința de a varia semnificativ. În vârful clasamentului se situează regiunile de „convergență” din Portugalia și Spania care au repartizat investiții în medie de 80% din totalul fondurilor acordate, în timp ce, pentru regiunile de „competitivitate”, Danemarca înregistrează cea mai ridicată cifră, respectiv 92% din totalul acestora⁸. Pentru UE-12, cifrele respective sunt relativ mai modeste, dar este important de amintit faptul că, în numeroase regiuni, este încă nevoie de investiții într-o serie de sectoare esențiale pentru a asigura progresul economic. Cu toate acestea, în mod încurajator, Bulgaria, Polonia și România, care au nevoi semnificative în ceea ce privește infrastructura de bază, au decis să-și concentreze un procent însemnat din resurse pentru prioritățile de la Lisabona.

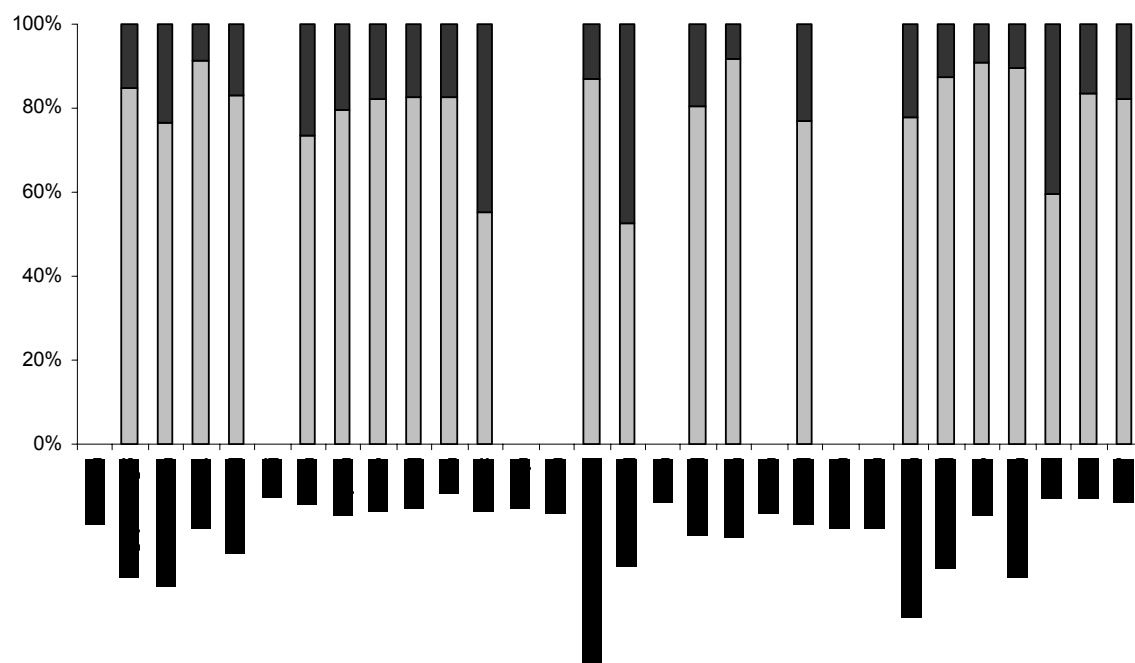
Resursele alocate pentru promovarea ocupării forței de muncă și a capitalului uman sunt, în general, asociate categoriilor de la Lisabona, ceea ce rezultă în nivele ridicate de repartizarea a alocațiilor. Statele membre, cu ajutorul Comisiei, trebuie totuși să asigure că resursele politicii de coeziune se concentrează efectiv asupra acțiunilor care generează cel mai mare impact în ceea ce privește creșterea și locurile de muncă. Noile mecanisme de raportare încrucișată coroborate cu dispozițiile privind repartizarea alocațiilor ar trebui să contribuie la acest proces.

⁸ Aceste cifre pot încă să facă obiectul unor modificări, în funcție de versiunile finale ale programelor operaționale.

**Nivelul de repartizare a alocațiilor pe stat membru pentru perioada
2007-2013
(în % din totalul fondurilor)**

Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă

3.3. Sprijinirea celor patru acțiuni prioritare ale Consiliilor Europene din primăvara lui 2006 și 2007

Consiliul European din primăvara lui 2006 a identificat patru domenii prioritare în cadrul Strategiei revizuite de la Lisabona, asupra cărora UE și statele membre ar trebui să-și concentreze eforturile, inclusiv din cadrul programelor politicii de coeziune: investiții sporite în cunoștințe și inovare, valorificarea potențialului întreprinderilor, în special pentru IMM-uri, îmbunătățirea nivelului de ocupare a forței de muncă prin flexicuritate și ameliorarea gestionării resurselor energetice. Comisia a încurajat statele membre să acorde o atenție deosebită continuării acestor priorități și integrării lor în strategiile naționale și regionale.

Noile programe de coeziune pun accentul pe **sporirea investițiilor în cunoștințe și inovare**. Peste 85 de miliarde de euro sunt alocate investițiilor din aceste domenii⁹, iar mai mult de jumătate din această sumă – 49,5 miliarde de euro – va fi investită în îmbunătățirea capacității novatoare a întreprinderilor, prin sprijinirea transferurilor tehnologice și a rețelilor de cooperare, precum și a C&D și a inovării ecologice (tehnologii și produse). Restul alocațiilor sunt repartizate între asistența pentru difuzarea și utilizarea TIC de către întreprinderi și de către cetățeni, precum și pentru dezvoltarea de tehnologii TIC, sprijinirea înființării de întreprinderi și a activităților independente, îmbunătățirea competențelor și încurajarea unei forțe de muncă mai flexibile și mai adaptabile. Politica de coeziune va investi, de asemenea, în acțiuni care asigură că urmărirea atingerii excelenței și realizării inovării devine un element crucial la toate nivele de educație și instruire. În comparație cu perioada 2000-2006, rezultatul global pentru toate programele este o creștere preconizată a C&D și a inovării care este echivalentă cu, respectiv, mai mult decât dublarea eforturilor aferente, precum și cu triplarea resurselor financiare disponibile¹⁰. În noile state membre, ponderea cheltuielilor aferente C&D și inovării, din bugetul total disponibil, va fi de patru ori superioară celei din perioada anterioară. În cazul altor state membre, alocația globală corespunzătoare C&D și inovării a crescut semnificativ. De exemplu, deși contribuția din partea fondurilor structurale în Spania s-a redus cu aproape 40% în raport cu perioada 2000-2006, cheltuielile aferente C&D se vor dubla pentru a ajunge la peste 7,5 miliarde de euro.

Valorificarea potențialului polilor de excelență actuali și, atunci când este posibil, încurajarea investițiilor private suplimentare vor fi importante pentru investițiile în domeniul C&D și în cel al inovării. Cu toate acestea, este necesar să se identifice noi modalități de dezvoltare a capacităților de C&D și de inovare la nivel național și regional, precum și de îmbunătățire a folosirii potențialului existent al CDT. În acest scop, Comisia propune lansarea unei noi generații de laboratoare, de instrumente și de infrastructură de nivel mondial pentru cercetarea fundamentală care vor necesita o acțiune comună pe cuprinsul UE și vor permite statelor membre și regiunilor, pentru următoarele decenii, să ocupe poziția de frunte în domeniul cercetării. Investițiile necesare ar putea fi parțial sprijinite prin programe de coeziune, potrivit obiectivelor acestora specifice.

⁹ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SEC(2007)1547 din 14.11.2007 prezintă o analiză mai detaliată a conținutului CDTI al programelor adoptate și al proiectelor de programe de la sfârșitul lui octombrie 2007.

¹⁰ Ponderea aferentă a cheltuielilor privind CDTI crește de la aproape 11% la 25%, în timp ce volumul financiar se ridică de la 25,5 miliarde de euro la 85,2 miliarde de euro.

Promovarea spiritului antreprenorial în cadrul noilor programe este direct legată de prioritatea Consiliului privind **valorificarea potențialului întreprinderilor, în special pentru IMM-uri** și constituie un alt aspect esențial pentru perioada 2007-2013. Statele membre și regiunile au acordat o atenție deosebită asigurării de servicii de asistență pentru întreprinderi pentru a le permite acestora, îndeosebi IMM-urilor, să-și sporească nivelul competitivității și să acceadă pe piețe internaționale. Serviciile de asistență pentru întreprinderi care vizează IMM-urile urmează să primească aproape 19 miliarde de euro în următorii șapte ani, ceea ce echivalează cu 5% din resursele UE disponibile. Politica de coeziune va sprijini IMM-urile să investească în mod eficient în capitalul uman al acestora, să stabilească structuri competente de management și să anticipateze mai bine schimbările economice. Asistența din partea UE pentru IMM-uri va include totodată investiții destinate să contribuie la crearea unui mediu mai favorabil întreprinderilor și să reducă nivelul de birocrație. Se preconizează că aceste eforturi vor ajuta statele membre să facă progrese către modelul de tipul „birou unic” pentru a sprijini întreprinderile.

O acțiune conexă în acest domeniu a îmbunătățit accesul întreprinderilor la finanțare din alte surse decât subvențiile, precum împrumuturile și capitalul de risc. Noile inițiative de inginerie financiară convenite între Comisie și Grupul BEI prezintă o importanță deosebită: așa-numitele inițiative JEREMIE¹¹ și JESSICA¹² care vizează să îmbunătățească disponibilitatea produselor novatoare de inginerie financiară în regiuni. Resursele provenind din programele în domeniul politicii de coeziune care urmează să fie investite prin inițiativa JEREMIE în perioada 2007-2013 sunt estimate, în această etapă inițială, la peste 2,5 miliarde de euro. De curând, Comisia a adoptat o inițiativă în domeniul asistenței pentru microcredite, ceea ce este important pentru îmbunătățirea ocupării forței de muncă și a incluziunii sociale¹³.

Comisia a adoptat recent o comunicare care oferă orientări autorităților naționale și regionale privind sinergiile dintre intervențiile în domeniul politicii de coeziune a UE, programele-cadru pentru cercetare și programul pentru competiție și inovare¹⁴. Comunicarea propune, de asemenea, o serie de modalități de acțiune viitoare ale Comisiei, pentru a permite diverselor surse de finanțare să fie utilizate în modul cel mai eficient, subliniind concomitent faptul că statele membre și regiunile trebuie să dețină ele înseși un rol de frunte în folosirea optimă a fondurilor europene care se află la dispoziția acestora.

¹¹ JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises – Resurse europene comune pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii).

¹² JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – Asistență europeană comună pentru investiții durabile în zonele urbane).

¹³ „O nouă inițiativă europeană pentru dezvoltarea microcreditelor în favoarea creșterii și ocupării forței de muncă” COM(2007) 708 din 13 noiembrie 2007.

¹⁴ COM(2007) 474 din 16 august 2007, „Regiuni europene competitive datorită cercetării și inovării – O contribuție în favoarea consolidării creșterii și a îmbunătățirii cantitative și calitative a locurilor de muncă”.

Noile programe vor viza, de asemenea, **să îmbunătățească nivelul de ocupare a forței de muncă prin flexibilitate**, oferind sprijin lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor în eforturile acestora de adaptare continuă la noile provocări ale piețelor aflate în proces de globalizare. Aproape 13,5 miliarde de euro au fost alocate pentru a ajuta întreprinderile să-și dezvolte strategii anticipative în materie de resurse umane, pentru a introduce tipuri de activitate și de organizare a activității novatoare și mai productive, precum și pentru a facilita procesul de tranziție rezultat în urma restructurării. În paralel, politicile active privind piața muncii și acțiunile de formare continuă le oferă cetățenilor oportunitatea de a dobândi competențele și calificările de care au nevoie într-o lume în schimbare. Aceasta include asistență directă pentru acțiunile individuale și sistematice în vederea îmbunătățirii funcționării pieței muncii. Noile programe la un loc prevăd aproximativ 32 de miliarde de euro pentru îmbunătățirea accesului la ocuparea forței de muncă, acțiunile variind de la asistență personală la modernizarea instituțiilor responsabile de ocuparea forței de muncă. Potrivit concluziilor Consiliului, punerea în aplicare efectivă a reformelor privind piața muncii este posibilă exclusiv prin participarea activă a partenerilor sociali, care va beneficia de o asistență în valoare de aproximativ 50 de milioane de euro din bugetul de coeziune. Primele estimări arată că, în următorii șapte ani, politica de coeziune va sprijini diferitele elemente ale flexibilității cu aproximativ 50 de miliarde de euro.

Luând în considerare rentabilitatea economică importantă a investițiilor în educație din primele etape ale vieții, resursele destinate îmbunătățirii capitalului uman vor crește semnificativ în această nouă perioadă de programare, în raport cu perioada anterioară. Fonduri în valoare de aproximativ 25,3 miliarde de euro sunt prevăzute pentru sprijinirea reformei sistemelor de învățământ și de formare. În acest sens, se va acorda o atenție deosebită generațiilor mai tinere, în calitatea lor de resursă importantă de forță de muncă calificată. Astfel cum a fost convenit de Consiliu, această metodă a avut drept rezultat un angajament ferm privind programele de coeziune pentru a veni în sprijinul îndeplinirii obiectivelor legate de abandonul școlar timpuriu și de asistența pentru tinerii șomeri.

Totodată, noile programe indică o atenție susținută în ceea ce privește **îmbunătățirea gestionării resurselor energetice și orientarea către o politică energetică comunitară eficientă și integrată**. O mare parte din eforturile din acest sector revine sectorului privat și, prin urmare, nivelele absolute de cheltuieli din cadrul programelor par modeste în comparație cu alte sectoare. Cu toate acestea, în raport cu perioada 2000-2006, investițiile în sursele de energie regenerabile și în eficiența energetică vor fi de cinci ori mai mari în cadrul obiectivului „convergență” și de șapte ori mai mari în cadrul obiectivului „competitivitate regională și ocuparea forței de muncă”.

3.4. Abordarea altor recomandări-cheie ale Consiliului și priorități la nivel comunitar

Investițiile în categoriile de la Lisabona vor aborda o serie amplă de aspecte pentru a sprijini statele membre să depășească dificultățile specifice pe care le întâmpină în procesul de îndeplinire a obiectivelor stabilite prin orientările integrate și recomandările specifice pentru fiecare țară.

Noile programe în domeniul politicii de coeziune vizează să genereze situații profitabile pentru toate părțile prin consolidarea sinergiilor potențiale între **protecția mediului, prevenirea riscurilor și creștere**. Printre prioritățile din acest domeniu se numără asigurarea de servicii de mediu precum furnizarea de apă potabilă, asigurarea de infrastructuri pentru tratarea deșeurilor și a apelor uzate, îmbunătățirea gestionării resurselor naturale, decontaminarea terenurilor în vederea pregătirii acestora pentru noi activități economice, precum și protecția împotriva riscurilor de mediu. Se preconizează că, per ansamblu, aproximativ 51 de miliarde de euro vor fi investite în aceste domenii.

O rețea de **transport** adecvată constituie o condiție preliminară de bază pentru dezvoltarea economică în orice regiune sau țară. În consecință, statele membre și regiunile eligibile pentru finanțare în cadrul obiectivului „convergență” sau în cadrul Fondului de coeziune au acordat o prioritate clară dezvoltării rețelelor de transport transeuropene (TEN-T). Aproximativ o jumătate din totalul alocațiilor prevăzute pentru transporturi (76 de miliarde de euro) va fi repartizată proiectelor TEN-T (38 de miliarde de euro¹⁵). Printre acestea se numără proiectele precum dezvoltarea căii ferate „Rail Baltica” care leagă Helsinki de Varșovia, a „coridorului Est-Vest” – un drum care unește porturile maritime letone și Riga cu Rusia, a axei multimodale care leagă Portugalia și Spania de restul Europei și multe altele. Alte investiții în transporturi care urmează să fie finanțate prin programele din domeniul politicii de coeziune includ conectări secundare pentru îmbunătățirea accesibilității la rețelele TEN-T, precum și promovarea unor sisteme de transport mai durabile din punct de vedere ecologic. Valoarea acestor investiții se ridică la aproape 45% din totalul alocațiilor prevăzute pentru transporturi, ceea ce este echivalent cu aproximativ 34 de miliarde de euro.

Consiliul a făcut o recomandare anumitor state membre¹⁶ în sensul dezvoltării unei metode de ocupare a forței de muncă pe durata întregii vieți, precum și al **promovării unei piețe a muncii care să integreze** acele grupuri care sunt expuse riscului de excluziune socială. De exemplu, Consiliul a încurajat autoritățile din Polonia să finalizeze reforma serviciilor publice de ocupare a forței de muncă pentru a extinde acțiunile care vizează grupurile defavorizate, ceea ce a determinat alocarea unei sume de 1,5 miliarde de euro. Rapoartele de implementare din statele membre subliniază, de asemenea, rolul important al programelor din domeniul politicii de coeziune în atingerea unui procent de 25% din șomerii pe termen lung, cu ajutorul măsurilor active de ocupare a forței de muncă, precum și contribuția acestora la garantarea oferirii unui nou început pentru fiecare șomer în parte.

Punerea în aplicare a agendei de la Lisabona depinde de eficiența administrațiilor și serviciilor publice. Aproape 3,6 miliarde de euro vor fi folosite pentru sprijinirea modernizării administrațiilor și serviciilor publice la nivel național, regional și local în vederea dezvoltării și punerii în aplicare a unor politici și programe eficiente. Din aceste acțiuni fac parte îmbunătățirea calității și aplicării legislației, întocmirea de studii de impact și înființarea de servicii accesibile și de calitate pentru cetățeni și întreprinderi. Pe lângă sprijinirea îmbunătățirii legislației, intervențiile vor lua în considerare, în egală măsură, nevoia de a simplifica procedurile administrative și de a dezvolta competențele personalului. De exemplu, intervențiile politicii de coeziune vor ajuta Grecia să pună în practică recomandările privind modernizarea administrației publice și consolidarea capacităților sale de reglementare, control și de aplicare a legislației. În mod similar, Bulgaria și România au

¹⁵ Valoarea alocațiilor se ridică la 44,2 miliarde de euro atunci când sunt incluse investițiile în sistemele inteligente de transport, în aeroporturi și porturi care fac parte, de asemenea, din rețelele TEN-T.

¹⁶ HU, SK, PL, EE.

conceput programe specifice pentru a sprijini dezvoltarea capacității administrative, având în vedere că aceasta este considerată drept o condiție preliminară pentru punerea în aplicare eficientă a tuturor celorlalte reforme structurale.

În sfârșit, instrumentul de asistență tehnică JASPERS¹⁷, care este gestionat printr-un nou parteneriat cu BEI și BEDR, va ajuta statele membre să-și dezvolte capacitățile de elaborare de proiecte de înaltă calitate, inclusiv de proiecte organizate ca parteneriate public-privat (PPP), în vederea obținerii de asistență din partea Uniunii.

3.5. Promovarea parteneriatelor

Calitatea parteneriatului dintre toți factorii implicați, atât cei la nivel regional, cât și local, în pregătirea și punerea în aplicare a programelor din cadrul politicii de coeziune reprezintă unul dintre factorii esențiali care sporește valoarea adăugată și eficiența politicii de coeziune. Această politică a dezvoltat un sistem unic de guvernare cu nivele multiple, care implică atât parteneri pe plan „vertical” (Comunitatea, autoritățile naționale, regionale și locale), cât și factori pe plan „orizontal” (reprezentanți ai mediului de afaceri, sindicate, ONG-uri etc.). O examinare inițială a documentelor de programare arată că metodele de abordare a parteneriatului variază de la țară la țară¹⁸ în funcție de contextul instituțional. În timp ce, în numeroase state membre, structurile de implicare a partenerilor în procesul de programare s-au îmbunătățit în comparație cu situația anterioară, cooperarea intensivă dintre toți factorii-cheie privind programul reformei trebuie dezvoltată în continuare pe parcursul punerii în aplicare a programului în vederea asigurării concentrării resurselor în favoarea strategiei pentru creștere și locuri de muncă.

4. CONCLUZII

Analiza noii generații de strategii și programe în domeniul politicii de coeziune pentru perioada 2007-2013 arată că cea mai mare parte din resursele disponibile vor fi folosite pentru a continua principala prioritate politică a Uniunii, și anume Strategia de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă. Aceasta se datorează în primul rând reformei majore a politicii de coeziune pentru perioada 2007-2013, care a pus bazele unei abordări mai strategice a planificării investițiilor, fondată pe Strategia de la Lisabona, și ale unei adeziuni sporite pe teren față de strategie, prin intermediul unui grad mai ridicat de descentralizare a gestionării și al unui rol mai important acordat partenerilor.

Încurajată de noile dispoziții privind repartizarea alocațiilor, reforma politicii de coeziune pare să fi schimbat natura discursului dintre Comisie și autoritățile naționale și regionale, acesta concentrându-se mai mult decât în prealabil asupra modalităților de dezvoltare a factorilor legați de competitivitatea economică și de crearea de locuri de muncă. Recent, Comisia a atras, de asemenea, atenția asupra importanței acestor elemente ca principii de bază pentru asigurarea eficienței și eficacității politicii comunitare în general, în vederea pregătirii dezbaterii privind bugetul UE pentru perioada ulterioară anului 2013¹⁹.

¹⁷ Joint Assistance in Support of Projects in European Regions – Asistență comună pentru sprijinirea proiectelor din regiunile europene.

¹⁸ În acest sens, activitatea Platformei de monitorizare a Strategiei de la Lisabona din cadrul Comitetului Regiunilor a fost deosebit de folositoare. A se consulta pagina web: <http://lisbon.cor.europa.eu/>.

¹⁹ Comisia Europeană (2007) - *Reforma bugetului, schimbarea Europei* - SEC(2007) 1188.

De fapt, în cadrul general de redistribuire a fondurilor, accentul se îndreaptă din ce în ce mai mult spre aspecte legate de modalitățile optime de folosire a resurselor.

În această etapă, documentele de programare prezintă intențiile statelor membre și ale regiunilor pentru perioada următoare, iar faza de punere în aplicare se află doar la început. Așteptările ridicate în ceea ce privește noile programe nu pot fi îndeplinite decât prin concretizarea rezultatelor în anii următori. Prin urmare, va fi deosebit de important să se asigure punerea în aplicare eficientă și oportună a acțiunilor planificate și, dacă este necesar, să se consolideze dispozițiile convenite pentru a se garanta că raportul strâns dintre politica de coeziune și prioritățile de la Lisabona poate fi menținut pe parcursul întregii perioade de programare.

Comisia va continua să colaboreze îndeaproape cu statele membre, folosind sistemele și procedurile care au fost instituite pentru monitorizarea, evaluarea și, dacă este necesar, adaptarea programelor la circumstanțele și prioritățile în schimbare. Comisia va raporta în continuare privind punerea în aplicare a programelor, pe măsură ce devin disponibile mai multe informații, iar în primăvara lui 2008, după încheierea tuturor negocierilor privind programele aferente perioadei 2007-2013, va prezenta un raport mai detaliat. Totodată, Comisia va folosi oportunitatea oferită de ciclul de guvernanță de la Lisabona pentru a semnala Consiliului orice îmbunătățiri care pot fi necesare pentru punerea în aplicare a programului, după cum este cazul, inclusiv recomandări specifice fiecărei țări. Evaluarea rezultatelor va fi importantă pentru a înțelege mai bine efectele exercițiului de repartizare a alocațiilor asupra creșterii și locurilor de muncă.

În concluzie, reușita noilor programe de coeziune este deosebit de importantă pentru realizarea în ansamblu a planurilor ambițioase ale Uniunii, care vizează creșterea economică puternică, locuri de muncă mai multe și de o calitate mai bună și un standard mai ridicat de viață pentru cetățenii acesteia.